

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Datum
2016-11-25

Handläggare
Johanna Lindgren

Diarienummer
NV2015-273

Projektnummer

Remissvar av betänkandet ”En trygg dricksvattenförsörjning” (SOU 2016:32)

Övergripande synpunkter

Norrvatten är helt enigt med utredningen när den inledningsvis slår fast att dricksvattnet utgör landets i särklass mest samhällskritiska försörjningssystem. Betänkandet är en i huvudsak gedigen och välgjord beskrivning och analys av nuläget och framtida behov av utveckling och förändringar i en för Sveriges medborgare och kommunala dricksvattenproducenter mycket viktig fråga. De flesta förslagen är bra och väl avvägda. Norrvatten har ingått i Svenskt Vattens arbetsgrupp och ställer sig bakom branschorganisationens remissvar.

Vi vill här lyfta fram de några av Svenskt Vattens synpunkter som vi anser ytterst angelägna.

Vattenskyddsområden

Det är angeläget att skydda landets vattentillgångar. Norrvatten håller med utredningen om att kommunerna ska vara skyldiga att ansöka om att **inrätta vattenskyddsområden (VSO)** och att Havs- och vattenmyndigheten ska vägleda om inrättandet. Vi tillstyrker förslagen som styr upp ansvar och ansökningsprocesser för att inrätta och förnya VSO, liksom att länsstyrelserna ska besluta om VSO men med de föreslagna undantagen för kommunerna att kunna besluta.

För att vattenskyddsområden ska kunna införas i den takt som föreslås i utredningen krävs tydlig vägledning och stöd samt att Länsstyrelserna har resurser att handlägga ärendena. Det är också av yttersta vikt att tillsyn av efterlevnad av inrättade vattenskyddsområden och föreskrifter prioriteras.

När det gäller vattenskyddsområden är det olyckligt att utredningen inte tagit hoten från kemikaliesamhället på tillräckligt allvar. Svenskt Vatten anser att skyddet från kemiska växtskyddsmedel måste stärkas istället för att som nu försvagas och samtidigt behöver fler kemikalier än växtskyddsmedel beaktas.

Vi anser att det är nödvändigt att komplettera lokalt anpassade föreskrifter för VSO med nationella regler med förbud närmast eller ovanpå uttagspunkten för dricksvatten (primär skyddszon) mot användning och hantering av särskilt farliga kemikalier såsom kemiska växtskyddsmedel, PFAS, hantering av olja, diesel och bensin utan tät skyddsbarriär, utsläpp av annat avloppsvatten än från enstaka hushåll samt spridning av slam.

Frågor kring risker med föroreningsutbredning till dricksvatten är mycket svår att bedöma. Det är olämpligt att 290 kommuner och deras VA-organisationer samt 21 länsstyrelser utreder och riskbedömer användning av de allra farligaste kemiska ämnena och vissa slag av utsläpp i vart och ett av landets över tusen VSO. Kompetensen att göra detta varierar starkt liksom tillgången till den avancerade konsultexpertis som behövs för jobbet. Här behövs måste statens expertmyndigheter ta sitt ansvar och utarbeta vägledning och praxis.

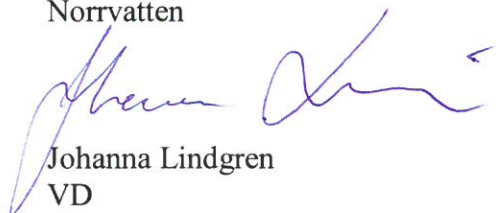
Det är heller inte rimligt att behöva göra om processen med att ändra föreskrifterna för VSO varje gång det tillkommer nya nationella eller internationella kunskaper om en kemikalie- eller kemikaliegruppens farlighet som förändrar riskbilden. Den kapaciteten saknas lokalt och regionalt. Resursförstärkningen som utredningen föreslår för att länsstyrelserna ska kunna handlägga ansökningar om VSO och hålla den föreslagna tidplanen är inte dimensionerad för att fortlöpande uppdatera landets alla VSO i takt med kunskapsutvecklingen.

Utredningsdirektiven tvingar tyvärr utredningen till att ta hänsyn till enbart risker. Vi anser att det leder fel. En risk uppstår när människor exponeras för en fara. Alla kan exponeras via dricksvatten. Kan inte exponeringen undvikas bör skyddet så långt möjligt inriktas på faran, särskilt om faran är av allvarlig art. I den geografiskt begränsade zonen nära vattenuttaget måste fokus ligga på kemikaliernas inneboende egenskaper (fara) och skyddet regleras nationellt. Längre bort från uttaget är det mer oundvikligt att enbart bedöma och skydda mot riskerna genom lokala regler. Konsekvenserna kan bli stora om täkter och dricksvatten förorenas av kemiska ämnen med särskilt farliga inneboende egenskaper, och de blir större när det rör sig om grundvattentäkter.

Krisberedskap

Svenskt Vatten framhåller vikten av att behålla VAKA med Livsmedelsverket som sammanhållande instans, vilket utredningen föreslår. Utredningen konstaterar att VAKA är den enda samverkansfunktionen på dricksvattenområdet som fungerat väl, varit operativ och gjort stor samhällsnytta i kritiska lägen. Vi instämmer i bedömningen liksom i behovet av att en långsiktig finansiering säkras för VAKA.

Med vänlig hälsning
Norrvatten

Johanna Lindgren
VD